МОДЕЛЬ ARIMA

Зміст

- Вступ до моделі ARIMA
- Приклади AR та MA процесів
- Умови застосування
- Застосування моделі ARIMA
- Переваги
- Недоліки
- Процедура моделювання ARIMA
- Приклад застосування

Вступ до моделі ARIMA

ARIMA - це модель прогнозування, яка використовується для аналізу та прогнозування часових рядів.

ARIMA - Auto Regressive Integrated Moving Average

Це означає наступне:

- Auto Regressive (AR процес)
  - Поточні значення часового ряду залежать від попередніх значень часового ряду.
  - AR(p) поточні значення часового ряду залежать від p-попередніх значень.
  - р порядок процесу.
- Integrated перетворення нестаціонарного числового ряду у стаціонарний шляхом взяття різниці послідовних значень початкового ряду.
- Moving Average поточне середнє відхилення залежить від попередніх відхилень.

Приклади AR та MA процесів

Рівняння AR процесів

- AR(1): y(t) = a1 * y(t 1)
- AR(2): y(t) = a1 * y(t 1) + a2 * y(t 2)
- AR(3): y(t) = a1 * y(t 1) + a2 * y(t 2) + a3 * y(t 3)

Рівняння МА процесів

- MA(1): $\epsilon(t) = b1 * \epsilon(t 1)$
- MA(2): $\varepsilon(t) = b1 * \varepsilon(t 1) + b2 * \varepsilon(t 2)$
- MA(3): $\varepsilon(t) = b1 * \varepsilon(t 1) + b2 * \varepsilon(t 2) + b3 * \varepsilon(t 3)$

Колізія понять: Рухоме середнє

Звичайне рухоме середнє (Simple moving average):

$$MA(t+1; n) = (x(t) + x(t-1) + ... + x(t-n+1)) / n$$

Зважене рухоме середнє (Weighted moving average):

WMA(t+1; n, w) =
$$(x(t)*w(1) + x(t-1)*w(2) + ... + x(t-n+1)*w(n))$$
,
w(1)+...+w(n) = 1

Експоненційне рухоме середнє (Exponential weighted moving average):

$$EWMA(t+1; b) = b * EWMA(t; b) + (1 - b) * x(t+1)$$

Умови застосування

- 1. Часовий ряд, що використовується має бути стаціонарним. Умова стаціонарності означає, що характеристики часового ряду не залежать від часу, коли дані були записані.
- 2. Якщо ряд не є стаціонарним, то він має бути приведеним до стаціонарного шляхом взяття різниць деякого порядку *d* від початкового ряду.
- 3. Дані повинні залежати від однієї змінної.

Застосування моделі ARIMA

Застосування моделі ARIMA

Для того, щоб побудувати модель ARIMA, необхідно визначити параметри р, d, q.

- Перевірка стаціонарності
  - Визначити відповідне значення параметра *d*.
- Порядок AR процесу
  - Визначити порядок AR процесу **р**.
- Порядок МА процесу
  - Визначити порядок МА процесу **q**.
- Перевірка адекватності моделі
  - Akaike information criterion
  - Shwartz Bayesian criterion

Переваги

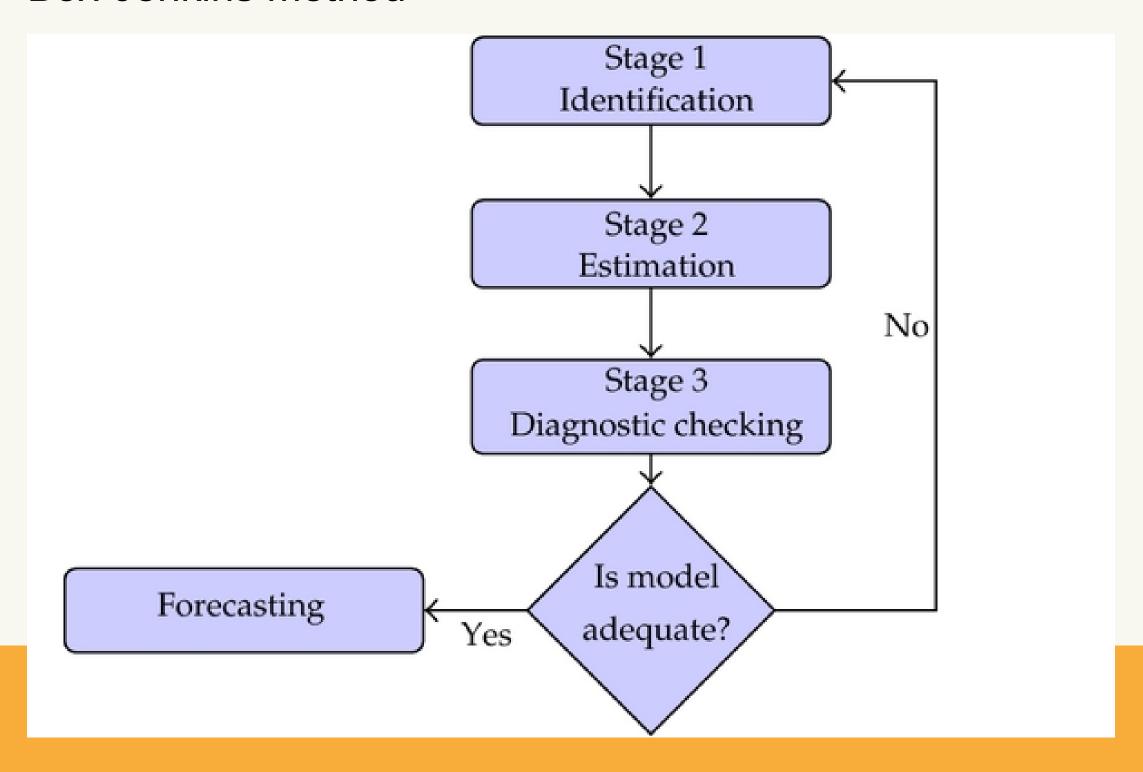
- Головна перевага моделі ARIMA полягає в тому, що вона надає гарні короткострокові прогнози.
- Прогнози менш чутливі до невеликих коливань у даних.
- 1. Мірдельнами дані данамі данамі ранованами в на інші.
- 3. Визначити тип моделі.
- 4. Визначити параметри моделі.
- 5. Зробити прогноз майбутніх значень.

Недоліки

- Так як модель ARIMA заснована на регресії вона може знаходити тільки лінійні залежності.
- Немає автоматичного оновлення моделі. При появі нових даних весь процес моделювання має бути повністю повторений, включаючи перевірку адекватності.
- Нестабільність. Про появі нових даних, або при зміні специфікації моделі, складно передбачити наскільки та чи інша зміна приведе до покращення (або погіршення) результатів прогнозу.

Процедура моделювання ARIMA

Box-Jenkins method

Приклад застосування